

SOME EN TEKOO!

ERE KUMA IYUDE MALING'LING' KUOM WECHÉ MAG TIMO HERA ?

Jolony ne otimo nonro kuom kaka Kenya ose temo puonjo weche duto moluore kod terruok e loch guenge mag Nairobi, Mombasa kod Homabay e higa 2015. Jolony go nowuoyo kod jopuonjre madirom gana achiel (1000) manentie secundari e kilas apar kod apar gi achiel, jopuonj kod jotelo mag sikunde e sikunde piero abiryo gi aboro (78).

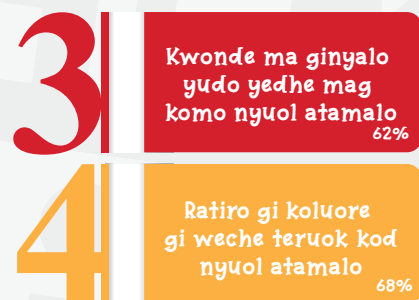

Adiera ma nitie en ni koluore gi seche mane jolony go ne timo nonro, achiel ewi ang'wen mag jopuonjre manentie e kind higa 15 -17 nosetimo Hera. Jopuonjre dwaro leer kuom kaka ginyalo geng'o iye maok ochan, ayaki kod tuoche mamoko mikelo kod timo Hera kendo enego opuonjgi kaka gi nyalo geng'o iye maok ochan, kaka ginyalo geng'ore mondo Kik giyud kute mag ayaki kod tuoche mamoko ma ikelo kod timo hera.(STI's)

To ang'oma ipuonjo e sikunde? Jolony go noyudo ni magi e gik ma ipuonjo e sikunde:

- Puonj morem ma seche moko onge adier ema ipuonjo. Jopuonj mane otim ne gi nonro nowacho ni gin e kinde tee gi puonjo e klase ni yoo kende ma inyalo geng'go tuoché migamo nikech timo Hera kod iye ma okdwa en weyo timo Hera chutho. To kuom adiera nonro to oseyo ni weyo timo Hera chutho ok en yoo ma tinde tiyo.
- Atamalo piero ariyo (20%) mag jopuonjre ema noyud ni noseng'eyo weche mag yedhe mag komo nyuol kod rabo oyunga, to ei ata malo piero ariyogi, tin gi ema noseng'eyo kama ginyalo yude yedhe mimuonyo mag komo nyuol kata kama ginyalo yude rabo oyunga.
- Atamalo piero abich kod ochiko (59%) mar jopuonje noyud ni ng'enyne gipuonjo nyithindo e sikul ni timo hera rach kendo en richo kendo ok nikare ka nyathi sikul timo.
- Atamalo piero aboro gi adek (83%) mar jopuonj noyie ni gipuonjo ga jopuonjre yore mag komo nyuol. kuom jopuonje apar, auchiel noyud ni gipuonjo ga jopuonjre ni rabo oyunga kende e yo maber mar komo nyuol. Ma ok en adiera!
- Kuom nyithindo adek, ariyo ei gi mano atamalo piero auchiel kod abiryo (67%) dwaro seche ma balang' ma ipuonjogigo puonj ma odok korka weche terruok. Giywago ang'e ni onego ne puonjgi chon ka pod gin e sikund primary.

THUOND WECHÉ 5
MA JOPUONJRE
DWARO NI GING'E
AHINYA GIN :

Jopuonj ng'enyne ohero tiyo gi yor mar puonjo nyithindo ka giwuoyo to nyithindo ok ohero mani nikech ok giyud mor kendo giol piyo. Gidwaro yore ma keto somo bedo mamit to miyo gi mor to gin be ginyalo golo pachgi. Yore ma jopuonjre dwaro gin kaka:

Yor mbui

Yor mar picha

Loso tuke manigi puonj kod drama

Pichni mogor manigi puonj

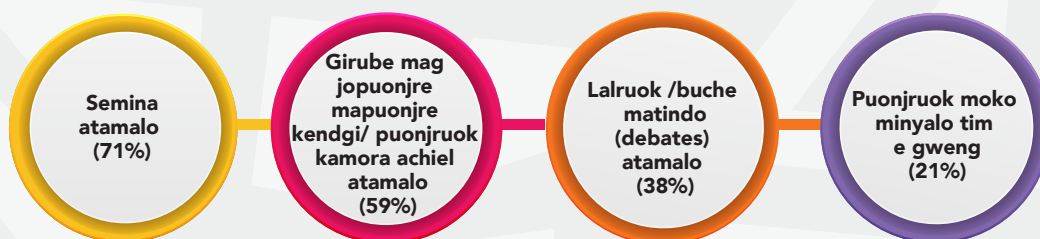

Miel

Yor sigana

Jopuonjre ng'enygi noyie ni puonj koluore kod weche mag teruok ber ahinya ne ngima gii. Ata malo piero adek (30%) mag jopuonjre go noyie ni pok negiyudo puonj maluore gi weche mar teruok koa kuom janyuolgi. ,Koro wach mawapenjore en ni ,japuonjre yudo kure puonjgi diere ma gionge e sikul? Ginyalo yude e :

En An'go ma onego otim?

- Sikunde onego mak wach mar puonjo nyithindo weche mag teruok matek ahinya nikech puonjo nyithindo chon konyogi bedo gi ng'eyo e weche mag timo Hera kapok gichako timo Hera giwégi tokendo konyogi bedo gi paro maler koluore kod kao hatua mar rito ngimagi.
- Jopuonje kod jotelo mopogore onego osum pach rowere kod jomatindo e saa magi ngado bura koluore gi weche ma chando rowere nikech ber ka gin be gigolo pachgi koluore gi weche mag teruok kod kata kaka onego puonjgi.
- Puonjo nyithindo e yo ma moro gii kaka inyalo puonjo gii gi yor pichni mitango ne gi kata manyo yore maa nyalo moro gii.
- Seche duto jopuonj onego ikre mar duoko penjo duto mopenjgi kod jopuonjre kolure kod weche mag teruok nikech jomatindo dwaro ni okonygi e ngeyo kaka ginyalo bedo gi osiepe mabeyo kindgi wegí kod kaka ginyalo tieko wach mar aola.

In gi penjo moramora? igombo puonjri mang'eny?

Inyalo wuoyo kodwa e yo facebook marwa e Kukachora kata One2OneKe. Be inyalo limo wa kama wapuonjre gi jomatindo kod Vijende e riwruok mochungne gi Family Health Options Kenya Mantie Eastleigh, Nairobi kod Bombolulu, Mombasa.

